

Resperger István¹

Az Új Nemzeti Katonai Stratégiáról

[DOI 10.17047/Hadtud.2021.31.E.203](https://doi.org/10.17047/Hadtud.2021.31.E.203)

„A stratégia a tér, idő alkalmazásának a tudománya.
Én kevésbé fukar vagyok ezeken, mint azokon.
A teret visszanyerhetjük; az elvesztett időt sohasem.”
Gneisenau²

A Magyar Közlönyben megjelent a Nemzeti Katonai Stratégia. A stratégiai dokumentumoknak fontos szerepe van a katonai erő feladatainak meghatározásában, a haditechnikai eszközök beszerzésében és fejlesztésében. Jelentősen kihatnak a dokumentum elemzése a szervezet és kiképzés témáira. A stratégia iránymutatás a Magyar Honvédség részére a 21. század hadseregének építéséhez.

KULCSSZAVAK: stratégia, veszélyek, aszimmetrikus és hibrid hadviselés

Some Thoughts on the new National Military Strategy

The National Military Strategy was published in the Hungarian Official Gazette. Strategic documents play an important role in defining the missions of the military force, in acquiring and developing military equipment. The analyses of the document have a significant impact on the topics of organization and training. The Strategy is a guideline for the Hungarian Defence Forces for the construction of the 21st century military.

KEYWORDS: strategy, threats, asymmetric and hybrid warfare

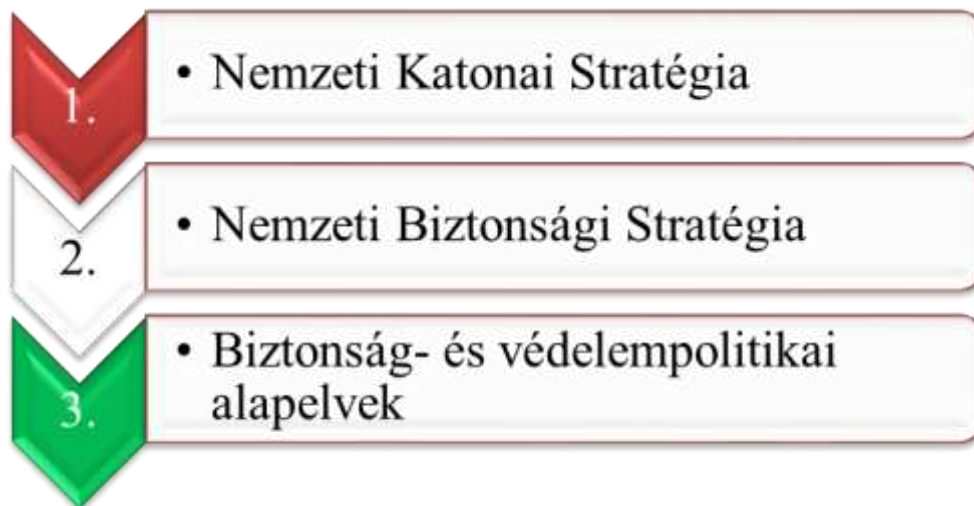
Bevezetés

Az ország stratégia dokumentumainak egymásra épülése a következő módon valósul meg. A biztonság- és védelempolitikai alapelvek dokumentum, nem sokkal a NATO-csatlakozás előtt egyesítette a biztonságpolitikai és védelempolitikai alapelvek két dokumentumát. A csatlakozás előtti időszakban született írás a háború, a béke és konfliktus időszakát alapul véve jelentette ki, hogy nem tekintünk senkit ellenségnek. A konfliktusokat diplomáciai,

¹ Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Nemzetbiztonsági Intézet, Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék – *University of Public Service, Institute of National Security, Military National Security Department*; e-mail: resperger.istvan@uni-nke.hu; <https://orcid.org/0000-0001-7913-1908>

² „Strategie ist die Wissenschaft des Gebrauchs von Zeit und Raum. Ich bin weniger geizig auf diesen als auf jene. Raum mögen wir wiedergewinnen; verlorene Zeit nie wieder.” Forrás: <https://www.zitate.eu/autor/graf-august-wilhelm-anton-neidhart-von-gneisenau-zitate/129577> (2021. 04. 10.) Graf August Wilhelm Anton Neidhart von Gneisenau Porosz tábornok (1760. október 27. – 1831. augusztus 23.) Neve azért vált először ismertté a nyilvánosság előtt, mert 1807. április 29-től a fegyverszünetig J. Nettelbeckgel együtt tartotta a Kolberg-erődöt. Új védelmi taktikát alkalmazott, elnyerte a Pour le Mérite kitüntetést és az alezredesi előléptetést. Fontos szerepe volt a porosz hadsereg újjáépítésében. 1813 tavaszán visszatért Poroszországba, és Blücher sziléziai hadseregének tábornoka lett. Párizs bevétele után grófi rangot kapott. Tagja volt az Államtanácsnak, Berlin kormányzója, a Felső Katonai Vizsgabizottság elnöke, legfőbb érdeme az általános hadkötelezettség tervének kidolgozása volt. Forrás: <https://www.deutsche-biographie.de/sfz69918.html> (2021. 04. 10.)

gazdasági és egyéb eszközökkel, legvégső esetben katonai erővel kívánjuk megoldani. A Kormány Nemzeti Biztonsági Stratégiája, a biztonság minden dimenziójára meghatározta a feladatokat. Így a demográfiai, migrációs, katonai, környezeti, informatikai, energia szektorra is útmutatást adott. A Nemzeti Katonai Stratégia ezekre épülve, mint ágazati stratégia, a katonai dimenzió környezetét elemezte, a 21. századi hadviselés kérdéseit, továbbá a megújuló Magyar Honvédség alkalmazási környezetét, elveit fektette le.

1. ábra.

A magyar biztonságpolitikai dokumentumok rendszere³

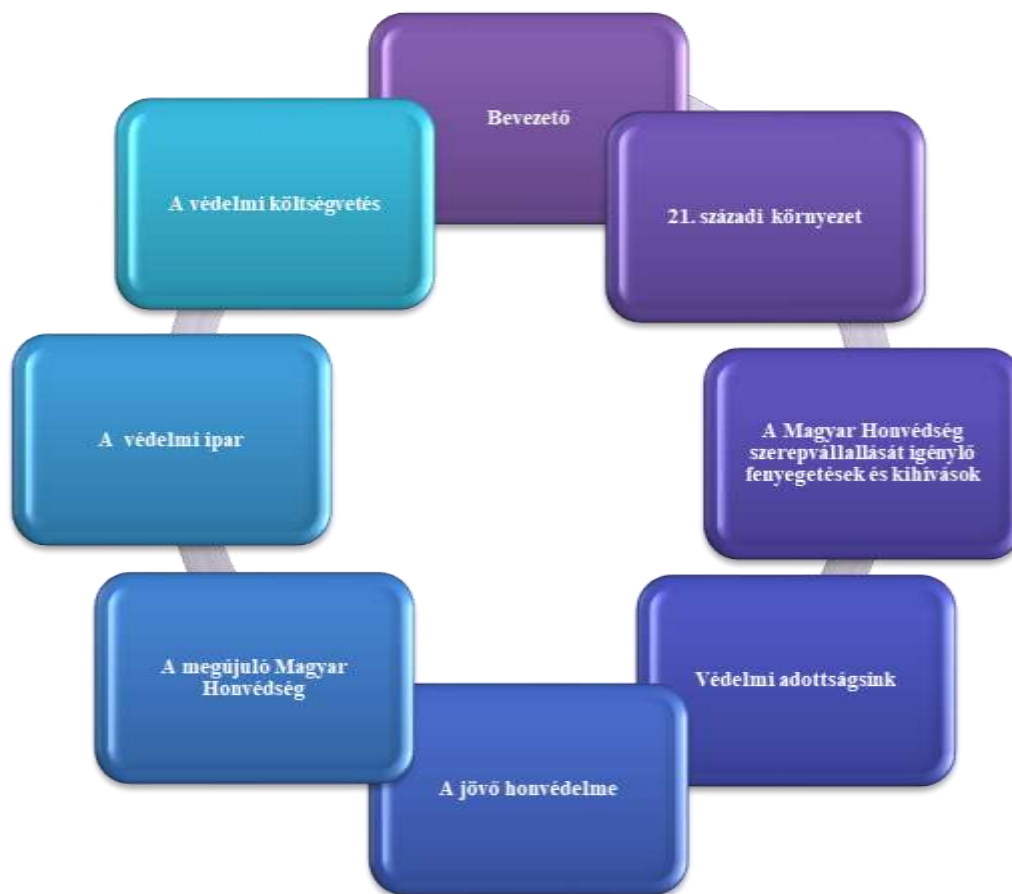
A Nemzeti Katonai Stratégia⁴

A dokumentum felépítése

A dokumentum felépítése magába foglalja a bevezetést, a 21. századi műveleti környezetet, a Magyar Honvédség szerepvállalásával kapcsolatos fenyegetéseket és kihívásokat. Külön elemzi a védelmi adottságokat a jövő honvédelme, az elrettentés és a védelem kérdésében, kitér a nemzeti és nemzetközi együttműködési képességekre. Ezt követően a védelmi igazgatásra a nemzeti ellenállóképesség (reziliencia) kérdésére összpontosít. Megfogalmazza sajátos módon az emberközpontúságot, a Magyar Honvédség vezetési, irányítási, harci és harc kiszolgáló képességeivel szembeni elvárásokat. Ezen túl a háterszágvédelmi feladatokkal és a haditechnikai kérdésekkel, védelmi iparral és költségvetési kérdésekkel zárul a dokumentum.

³ 1162/2020 Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A20H1163.KOR&txtreferer=00000001.txt> (2021. 06. 30.); A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06. 25.); 94/1998. (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről. <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=998H0094.OGY> (2021. 06. 30.)

⁴ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06. 25.);

2. ábra.

A Nemzeti Katonai Stratégia felépítése

A Stratégia bevezetője

Általában a stratégiai dokumentumok bevezető része nagyon fontos. Itt olvasható például, hogy a honvédelem össznemzeti ügy, s egyértelműen leszögezi: a magyar állampolgárok biztonságát kell biztosítani. Magyarország biztonságának sarokköve továbbra is a NATO és az ennek keretében biztosított kollektív védelem, de Magyarország teljesíteni kívánja a nemzeti önerő feltételének a megvalósítását is. Víziónk, hogy 2030-ra olyan Magyar Honvédség legyen, amely képes elrettenteni, visszatartani, és minden esetben a kormányzat rendelkezésére tudjon állni a katonai és nem katonai fenyegetések idején is.

„A haza védelme össznemzeti ügy. A Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program (a továbbiakban Zrínyi HHP) a magyar nemzet, a magyar Kormány és a magyar katonák erőfeszítéseinek eredményeként létrehozza az ezeréves állami léthez méltó, a magyar állampolgárok biztonságát növelő katonai erőt és az ennek fenntartásához szükséges hadiipari kapacitásokat. Magyarország egyetlen államot sem tekint ellenségnek. A megújuló nemzeti önerő azonban a 21. század gyorsan változó biztonsági környezetében szükségesebb, mint a hidegháborút követően bármikor. Hazánk biztonságának sarokköve az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) keretében biztosított kollektív védelem, de ennek a szövetségi együttműködésnek a nemzeti önerő az elsődleges feltétele. Változékony és nehezen kiszámítható biztonsági környezetünkben előrejelzés nélkül alakulhatnak ki válságok közvetlenül Magyarország határain, közvetett térségünkben vagy stratégiai távolságokban.

Magyarország stratégiai célkitűzése, hogy 2030-ra olyan Magyar Honvédséget építsen, amely a NATO tagjaként és a régió egyik meghatározó haderejeként képes garantálni az ország biztonságát, elrettenteni az esetleges agressziót, támogatni az összkormányzati védekezést a katonai és nem katonai fenyegetésekkel és kihívásokkal szemben, továbbá képes ellátni szövetségi és európai uniós tagságából származó feladatait.”

A bevezetés másik fontos meghatározása, hogy a biztonság megteremtése hosszú távú feladat, amelyre áldozni kell. A holnap fenyegetéseire ma kell elkezdni a felkészülést. Az ország védelme összetett, egymással szorosan összefüggő biztonsági elemekből épül fel – a katonai mellett gazdasági, politikai, társadalmi, környezeti, kiber és információs dimenziók alkotják. Napjaink állami és nem állami fenyegetései és kihívásai ezen biztonságdimenziók teljes spektrumában, számos kombinációban jelentkezhetnek, ezért a honvédelem ügyét nem lehet a biztonság más területeitől elválasztva, külön kezelni. A biztonsági kihívások kezelése túlnyúlik az egyes szakminisztériumok hatáskörén és összkormányzati együttműködést kíván meg, ugyanakkor a honvédelmi feladatok végrehajtása során továbbra is kiemelt szerep jut a katonai képességeknek.

A 21. század műveleti környezete (1. pont)

Hibrid hadviselés

A dokumentum a 21. századi műveleti környezetet jól határozza meg, hiszen megnevezi a hibrid hadviselést, aminek során állami, és nem állami szereplők katonai és nem katonai eszközökkel próbálják az érdekeiket érvényesíteni. (Egy másik megfogalmazás szerint, a hibrid hadviselés olyan erőszak alkalmazása, amivel nem akarják meghaladni a háborús szintet a konfliktus folyamán.) Főként a stratégiai kommunikáció játszik nagy szerepet abban, hogy manipulálni lehessen a közvéleményt, és ezzel aláásni a társadalmak stabilitását. Külön foglalkoznak a proxy vagy helyettesítő erőkkel, hiszen ilyen szereplőkkel lehet rejtett állami támogatással bűnözőket, terroristákat főleg nem kormányzati szervezeteknek álcázott szereplőket egy adott konfliktusban támogatni: „A globális és az európai biztonsági környezetet az instabilitás és a kiszámíthatatlanság jellemzi. A távoli térségekben kialakult válságok rövid időn belül hatással lehetnek Magyarország biztonságára is... A 21. században a háború céljának változatlansága mellett annak színterei, formái és eszközei kibővülnek, jellemzői változnak, egyre inkább áttérjednek a biztonság nem katonai dimenzióira. Bár továbbra is kiemelt fontosságú eszköz a katonai erő alkalmazása, az államok törekednek a katonai konfrontáció időben és térben történő minimalizálására, és egyre inkább előtérbe kerülnek a fegyveres konfliktus szintjét el nem érő, nehezen nyomon követhető incidensek. Az ilyen, úgynevezett hibrid hadviselés során állami és nem állami szereplők katonai és nem katonai eszközöknek egy meghatározott stratégiai cél érdekében történő összehangolt felhasználásával törekednek érdekeiket a szemben álló fél kárára érvényesíteni, illetve lépéseket tehetnek a Magyarországot fenyegető kihívások, válságok súlyosbítása érdekében.”

Elrettentés és védelem (4.1. pont)

„Az elrettentés és védelem eszköztára a Magyarországot fenyegető kihívások kezelése során elsősorban azok esetében lehet hatékony, amelyek állami szereplőktől eredeztethetők. A

nagyobb geopolitikai befolyásért folytatott globális versengés fokozódásával egyre inkább elmosódik a határ az elrettentés és védelemhez kapcsolódó béke- és válságidőszaki feladatok között.”⁵

Az elrettentés a hidegháború időszakának katonai stratégiája, az ellenség atomfegyverekkel történő elrettentését tűzte ki célul, illetve az ellenség elsőként atomfegyvert történő alkalmazását tette kérdésessé. A magyar fegyveres erőnek olyan nyilvánvaló, megfelelő számvetésekkel alátámasztható katonai erőre, tüzerőre, csapásmérő képességre van szüksége a fizikai és kibertérben, kiegészítve a diplomáciai, katonadiplomácia, gazdasági lépéseinkkel, amely egy agresszió gondolkodó ellenséget vissza tud tartani a várható nagy mennyiségű okozott technikai, emberveszteség és az infrastruktúrában bekövetkező károkozás okán. Ehhez az elrettentéshez tartozik majd technikai téren a világ legmodernebb harckocsijának tartott LEOPÁRD 2 A7+ típus, a LYNX gyalogsági harcjármű, a PANZERHUBITZE 2000 önjáró löveg, a GIDRÁN páncélozott szállítójármű, a légierő többcélú JAS-39 GRIPEN vadászgép, az új többcélú H145M és H225M helikopter, a NASAM légvédelmi rakétarendszer, a modern Carl Gustav kézi páncéltörő fegyver és az új magyar gyártású kézi fegyver.

A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat feladatai

A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat feladatait határozza meg a következő szakasz, amelyben a szükséges katonai hírszerzés és elhárítás hatékony működési feltételeit fogalmazzák meg a szerzők. A fő indok: a NATO tagállamok hírszerző és elhárító szervezeteikkel az aktuális kihívások területén megvalósuló fejlesztésekre tudjanak összpontosítani. Azaz a missziós területekre készülő magyar katonáknak a legtöbb információt biztosítani kell a feladatok sikeres végrehajtása érdekében.

*A megújuló Magyar Honvédség (5. pont)*⁶

„A Magyar Honvédség alapját a jól képzett és felkészített katonák, valamint a tevékenységüket támogató civilek képezik. A személyzeti munka további kiemelt célja az Országgyűlés által engedélyezett keretszámok elérése mellett, a megfelelő állományarányok beállítása és folyamatos fenntartása...”⁷

A Magyar Honvédség legfontosabb hosszú távú stratégiai célja, hogy biztosítani és megtartani tudja azt a szükséges személyi állományt, akik a Zrínyi 2026 haderőfejlesztési program keretében beérkező technikai eszközök üzemeltetését végzik.

A Magyar Honvédség érdeke, hogy a haderőfejlesztési program végére három, egy nehéz-, egy közepes-, és egy különleges rendeltetésű dandárral rendelkezzen. Megkezdte a szervezetek létrehozásához szükséges haditechnikai eszközök beszerzését, melyhez a megfelelő felderítő rendszer kiépítése is elkezdődött. A jövő haderejében létrehozásra kerülő

⁵ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06. 25.)

⁶ A kormányfő kiemelte: a feladat felépíteni egy modern, erős hadsereget, hogy Magyarországot megtámadni még véletlenül se jusson eszébe senkinek. A magyar hadseregnek elrettentő erővel kell bírnia Forrás: Huszák 2021b.

⁷ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06. 25.)

dandárok feladata lesz az elrettentés, a védelem, a NATO és hazai műveletekben történő alkalmazás.

„A légi erő – integrálódva a NATO légi vezetés-irányítási rendszerébe – a magyar és a szövetséges légtér szuverenitásának fenntartását szolgáló légtérrendészeti és légvédelmi feladatok ellátása mellett támogatást nyújt a szárazföldi csapatok műveleteihez. ...”⁸

„A szárazföldi erők vonatkozásában, fokozatosan – az erőforrások rendelkezésre állásának ütemében – fejlesztésre kerülnek a harcoló, a harctámogató és harckiszolgáló képességek. Ennek érdekében kerül létrehozásra a három dandáros struktúra, amelynek keretében egy nehéz, egy közepes és egy különleges rendeltetésű (könnyű) dandár kialakítása a cél.”⁹

„A Magyar Honvédség feladatai végrehajtása érdekében a dinamikus változó műveleti viszonyokhoz alkalmazkodni képes, kellő előrelátást és korai előrejelzést biztosító, nagy mozgékonyágú és túlélőképességű felderítő rendszerrel fog rendelkezni... A harckiszolgálás rugalmassága és alkalmazkodóképessége a támogatási elvek és eljárások folyamatos megújításán alapulva, a logisztikai és egészségügyi rendszer technológiai fejlesztésén keresztül valósul meg.”¹⁰

A védelmi ipar (6. pont)

A védelmi beszerzések segítik elő a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program megvalósítását. Nemcsak az eszközök beszerzéséről van szó, hanem a fegyvergyárak magyarországi telepítésével új munkahelyek jönnek létre. A világhírű hadiipari cégek és konszernek (Rheinmetall, Krauss-Maffei) technológiai fejlettségükkel is segítik a Magyar Honvédség és az ország technikai fejlődését, az ország védelmi ipari központtá válását. „...a magyar kormány 2016-ban két irányba indult el a hadiipar fejlesztésénél: egyrészt a történelmi hagyományokból eredő német kapcsolatokat vették elő, másrészt próbálták összefogni a visegrádi országok ez irányú törekvéseit is.”... Ezért is hiszünk a magyar modellben, miszerint ha az állam szerepet vállal, akkor ezek a vegyesvállalatok máshogy működnek, mint egy bizonytalan hátterű offshore vagy tőzsdei cég. A Rheinmetall vállalta ezt a partnerséget, ami nem volt könnyű döntés...”¹¹ „Szintén fontos, hogy egy haderőfejlesztési programot akkor lehet végrehajtani, ha ahhoz megfelelő források állnak rendelkezésre, jelenleg ez a feltétel teljesült... A most zajló haderőfejlesztés egyébként csak az elmúlt 30 év hazai viszonylatában tűnik fegyverkezésnek, régiós összehasonlításban más a helyzet. Mi még kevesebbet költünk haditechnikai fejlesztésre, mint sok szomszédos ország... Úgy gondoljuk, a nyereségesen működő hadiipar jelentősen hozzájárul az ország gazdasági teljesítményéhez is. Azokat a beruházásokat próbáljuk idehozni Magyarországra, melyekkel ezt elérhetjük. Minden közpénzt, amit beteszünk a hadiipar fejlesztésébe, megtérülési szándékkal helyezünk ide. Egy gyár kifejlesztése, felépítése 2-5 év annak technikai színvonalától függően.”

⁸ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06 25.)

⁹ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06 25.)

¹⁰ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06 25.)

¹¹ Baranyai 2021.

Létfontosságúnak tartom, hogy minél több fiatal, magyar szakembert kapcsoljunk be ezekbe a kutatás-fejlesztési programokba. A jó hír számukra az, hogy már nem kell messzire utazniuk a világban ahhoz, hogy élvonalbeli hadiipari kutatási programokban vegyenek részt. Az idei évtől ez valósággá válik a saját hazájukban is.¹²

A stratégia célok elérése érdekében beszerzett haditechnikai eszközök és fejlesztések

- 44 darab Leopard 2 A7+HU, illetve kilenc harctámogató műszaki, hídvető- és kiképző jármű;
- 24 darab PzH 2000-es önjáró löveg;
- infrastruktúra-fejlesztés;
- új gyalogsági páncéltörő fegyverek beszerzésére;
- 218 KF41 Lynx gyalogsági harcjárművet rendszeresít a Honvédség, melyből 172 darabot Magyarországon, egy Zalaegerszegen létesülő üzemben gyártanak majd le;
- NASAMS légvédelmi rakétarendszerekkel és AMRAAM rakétákkal korszerűsítik Magyarország légvédelmi képességeit;
- a H145M könnyű, többcélú helikopterek mellett Magyarország vásárolt 16 darab H225M közepes helikoptert is, melyek leszállítása 2023-ban kezdődik meg;
- a cseh kézfegyverek mellett a következő években várhatóan sor kerül az Unique Alpine mesterlövész-fegyvereinek és AR-származékainak, illetve hosszabb távon valószínűleg a Dynamit Nobel páncéltörő kézfegyvereinek gyártására és talán rendszeresítésére is a magyar haderőben;
- több mint 300 Gidrán típusú 4x4-es páncélos rendszeresítésére is sor kerül, a török eredetű járműveket a Rheinmetall-lal közösen Kaposváron is továbbfejlesztik, gyártják majd. A Honvédség által rendszeresített eszközök nagy része, kb. 260 Gidrán várhatóan hazai gyártmányú lesz;
- folyamatosan fejlődik Magyarország kibervédelmi képessége is: nemrég kezdte meg a működését a Nemzeti Kibervédelmi Központ, illetve a Honvédség külön Kiber Képzési Központot is létesített;
- hazánk két KC-390-es sugárhajtású szállítórepülőgépet vásárol a brazil Embraertől;
- Magyarország ELM-2084-es radarokat vásárol majd Izraeltől; illetve a gyártásra is sor kerül majd hamarosan, Nyírteleken;
- folyamatban van még számos más eszköz, például katonai drónok, mobil légvédelmi rendszerek és páncéltörő rakétarendszerek beszerzése is különféle forrásokból.¹³

¹² Huszák 2021a.

¹³ Uo.

Endreav 2 pcs	Multiroci 218 db	Termetel- Neret- Neret 300 db	Krauss- Raffel- Wagmann 44 db	Krauss- Raffel- Wagmann 12 db	Krauss- Raffel- Wagmann 5 db	Krauss- Raffel- Wagmann 3 db	Krauss- Raffel- Wagmann 24 db
 KC-390	 Lynx	 Gidrán	 Leopard 2A7	 Leopard 2A4	 WISENT 2	 Leguan	 PzH 2000
Airbus Helicopter 20 db	Airbus Helicopter 16 db	ELC ELTA	Rampberg & Raytheon	Rampberg & Raytheon 180 db	Rampberg & Raytheon 50 db	Egyet 2 db	Egyet 2 db
 H145M	 H225M	 ELM-2084	 NASAMS	 AMRAAM	 AMRAAM-ER	 Dassault Falcon 7X	 Airbus A31
Saab Bofors Dynamics Carl Gustaf M4		ČZUB CZ-HU Bren 2, Skorpion EVO, P-07, 09					

3. ábra.

A beszerzett haditechnikai eszközök

„A Zrínyi 2026 (Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program, a továbbiakban Zrínyi HHP) a Magyar Honvédség ütőképes és korszerűen felszerelt haderővé alakításán túl elsődleges célként fogalmazza meg a magyar védelmi ipar egyidejű fejlesztését, Magyarország kiemelt védelmi ipari központtá válását a régióban.”¹⁴

A saját bázisokon, haditechnikai üzemekben történő termelés egyrészt munkahelyeket teremt, másrészt csökkenti a védelmi technikák és technológiák területén a kitettségünket egy konfliktus esetén. „A magyar védelmi ipar kiépítése elengedhetetlen a sikeres haderőfejlesztés eredményességének hosszútávú fenntartásához. A nemzeti védelmi ipari kapacitások fenntartása és fejlesztése, valamint az önálló védelmi ipari kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer kialakítása stratégiai kérdés, hiszen ezeken keresztül növelhető az ország védelmi hitelessége, rugalmassága és ellenállóképessége, továbbá rövid időn belül jelentősen csökkenthető külső védelemgazdasági és technológiai függősége.”¹⁵ Mindemellett a dokumentum hangsúlyozza, hogy a védelmi ipar szerepe a nemzetgazdaságban sokkal tágabban értelmezendő, mint a védelemhez szükséges eszközök előállítására, mivel a védelmi ipari kutatás-innováció húzóerőként hat a gazdaság műszaki színvonalára, és a védelmi célokat szolgáló kutatások eredményei a köznapi felhasználásban is rövid átfutási idővel megjelennek. „Érdekünk tehát a védelmi ipar műszaki, gazdasági, szervezési és fejlesztési tudásának (know-how) hazai újra alapozása, illetve a meglévő ismeretek megőrzése és ápolása. A tudásanyag megalapozása, annak átörökítése és a rendelkezésre bocsáthatóság biztosítása a védelmi ipar, a magyarországi egyetemek és főiskolák, a Magyar Honvédség és a felelős szaktárcák közös feladata, egyben a honvédelem érdeke.”¹⁶

A működő vagy jövőben létesülő hadiipari üzemek:¹⁷

- 2019-ben nyitotta meg kapuit a HM Arzenál kiskunfélegyházi fegyvergyára, ahol cseh kézfegyverek összeszerelésével kezdtek, aztán bővíteni kezdték a gyártandó

¹⁴ A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6> (2021. 06. 25.)

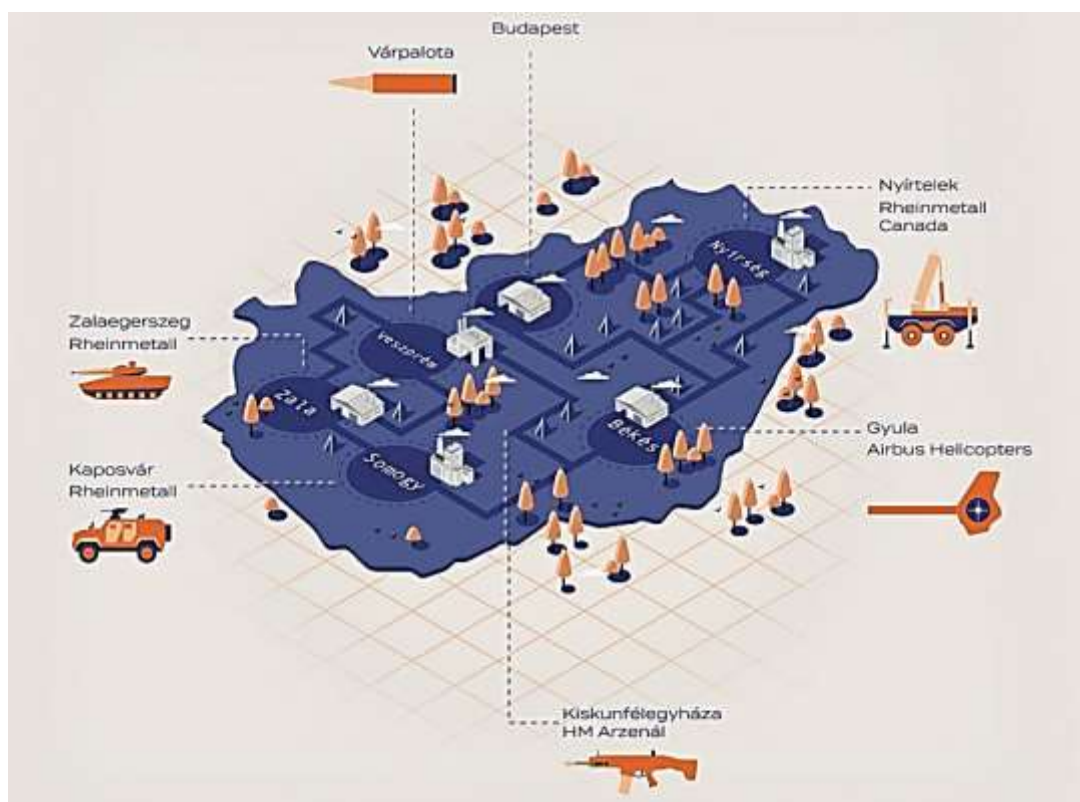
¹⁵ Uo.

¹⁶ Uo.

¹⁷ Huszák 2021a.

fegyverek portfólióját mesterlövész-fegyverekkel, civil felhasználású félautomata karabélyokkal és hamarosan várhatóan páncéltörő fegyverekkel is.

- 2019-ben megvette a magyar állam az osztrák Hirtenberger Defence aknavető- és lőszergyárat, melyben egyelőre még csak külföldi megrendelésre folyik a gyártás.
- Várhatóan 2022 első negyedévében indul meg a gyártás Airbus gyulai helikopter-alkatrészüzemben.
- 2023-ban megkezdzi Lynx páncélosok gyártását a zalaegerszegi páncélozott lánctalpas katonai járművekre specializálódott harcjárműgyár.
- Ősszel megkezdődik Kaposváron a kerekes harcjárművek gyártására specializálódott üzem, ahol első körben török-német 4x4-es, hosszabb távon pedig magyar fejlesztésű, 8x8-as katonai járműveket gyártanak majd, illetve ehhez kapcsolódó K+F tevékenységet folytatnak majd.
- Várpalotán lőszer- és robbanószer- gyártó üzem épül, itt nagyobb kaliberű, 30, 120 és 155 milliméteres lőszer- és robbanószer- gyártására is.
- Hamarosan radarok előállítására alkalmas üzemet hoz létre Nyírteleken a magyar állami rész tulajdonban lévő Rheinmetall Hungary Zrt.

4. ábra.

A magyarországi haditechnikai üzemek

A védelmi költségvetés (7. pont)

Védelmi költségvetések a világban és régióinkban

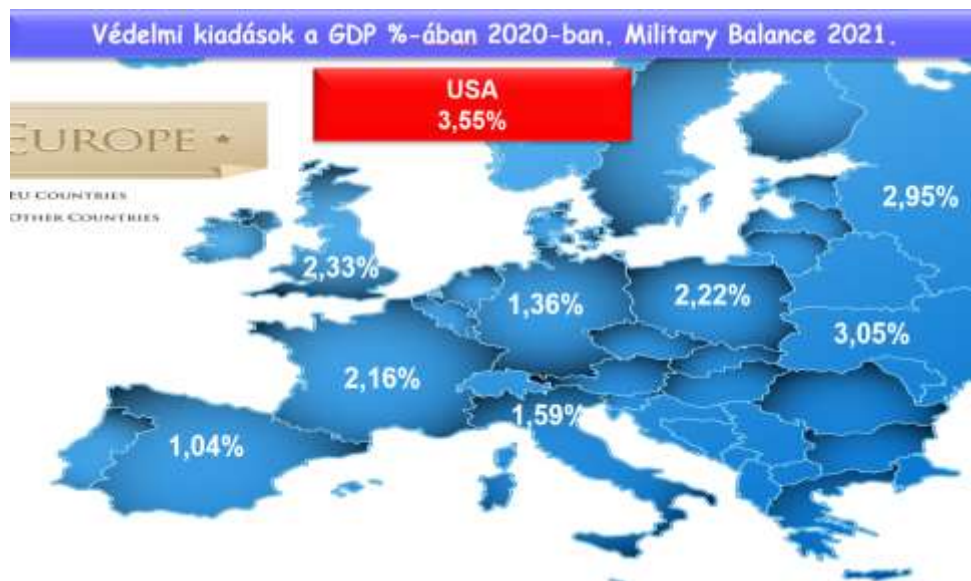
A nagyhatalmak védelmi kiadásai folyamatosan emelkedtek az elmúlt években, kivéve Oroszországnál, a gazdasági szankciók miatt. De ez sem jelentős, mert ez főként az egy főre eső védelmi kiadásoknál mutatkozott meg.

1. táblázat.

*A nagyhatalmak védelmi kiadásai*¹⁸

	<i>Védelmi kiadások 2019-ben (milliárd USA dollár)</i>	<i>Védelmi kiadások a GDP %-ában 2019-ben</i>	<i>Védelmi kiadások egy főre 2019-ben (USA Dollár)</i>	<i>Védelmi kiadások 2020-ban (milliárd USA dollár)</i>	<i>Védelmi kiadások a GDP %-ában 2020-ban</i>	<i>Védelmi kiadások egy főre 2020-ban (USA Dollár)</i>
USA	684,6	3,19	2063	738,0	3,55	2219
Kína	181,1	1,23	1301	193,2	1,27	139
Oroszország	46,384	2,72	327	43,184	2,95	305
Világ összes	1 728 2701	1,85	265	1 809 213	2,08	268

Az Európai kontinens katonai kiadásainál láthatjuk, hogy nagyon sok ország még nem tudta teljesíteni a NATO elvárásait, a 2%-os GDP kiadásokat. (Spanyolország, Németország, Olaszország). Az arányok még markánsabban megmutatkoznak az egy főre eső védelmi kiadásoknál. Az USA visszajelzése szerint Európa „tartozik”, „potyautas”, hiszen az USA 2219 Dollár/fő védelmi kiadását csak felében tudják teljesíteni az erősebb gazdasági képességekkel rendelkező országok (Nagy-Britannia 936 Dollár/fő Franciaország 911 Dollár/fő, Németország 644 Dollár/fő).

5. ábra.

*Védelmi kiadások a GDP százalékában (Nyugat- és Kelet-Európa)*¹⁹¹⁸ Military Balance 2021, 517, 518, 522.¹⁹ Military Balance 2021, 517–522.

6. ábra.

Egy főre eső védelmi kiadások dollárban (Nyugat- és Kelet-Európa)²⁰

Országunk és a szomszédos országok tekintetében hasonló a helyzet az európaival. Hazánk a Military Balance adatai alapján 1,36%-os kiadást tudott felmutatni. Nagyobb kiadást teljesített Horvátország (1,98%, és Románia 2,09%). Az egy főre eső kiadások tekintetében Magyarország 209 Dollár/fő, Szlovákia 399 Dollár/ fő, Horvátország 266 Dollár/fő, Románia 244 Dollár/fő, továbbá Szlovénia 288 Dollár/fő kiadást mutat fel.

7. ábra.

Védelmi kiadások a GDP százalékában (Közép-Európa és a Balkán)²¹

²⁰ Military Balance 2021, 517, 522.

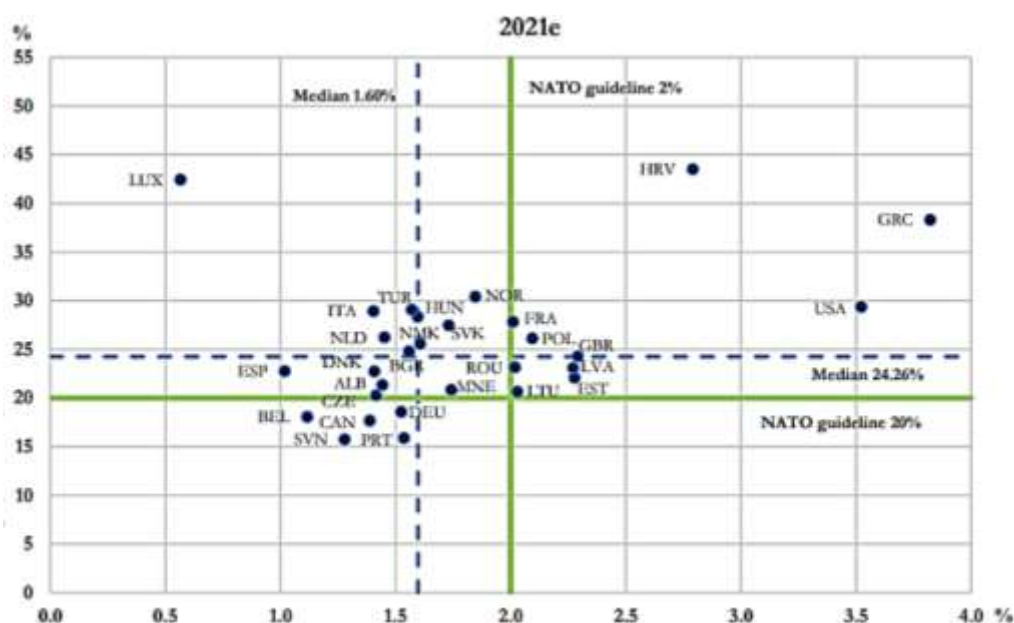
²¹ Military Balance 2021, 517–522.

8. ábra.

Egy főre eső védelmi kiadások dollárban (Közép-Európa és a Balkán)²²

A védelmi költségvetés alakulása kedvező, ezáltal a NATO-n belüli megítélésünk is javul, 2024-re valószínűleg elérhetjük a 2%-os arányt a GDP-n belül. A NATO kimutatások szerint az ország az átlagos 1,6 %-os teljesítményt mutatja az előrejelzések szerint. Jók a mutatóink a 28% körüli felszerelési kiadások tekintetében is.

1. diagram.

A védelmi kiadások a GDP %-ában (vízszintes tengely) és a felszerelési kiadások védelmi költségvetés %-ában (függőleges tengely) 2021-ben

(Forrás: Defence Expenditure of NATO Countries [2014–2021])

https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_184844.htm [2021. 06. 30.]

²² Military Balance 2021, 517–522.

2. táblázat.

Magyarország védelmi kiadásai (% a GDP-ből) 2014-2021. között

(Forrás: Defence Expenditure of NATO Countries [2014–2021])

https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_184844.htm [2021. 06. 30.]

2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
0,86%	0,91%	1,00%	1,19%	1,01%	1,25%	1,79%	1,60%

Összegzés

A stratégia elkészítésében főszerepet játszó polgári és katonai szakértők a széleskörű egyeztetések alapján egy markáns, jól felépítette stratégiát alkottak meg. A nemzetközi és hazai környezet elemzése alapján és a ZRÍNYI 2026 Haderőfejlesztési Programra épülve el lehet kezdeni a 21. század hadseregének felépítését. A jelenlegi helyzet a Magyar Honvédség részére úgy jellemezhető, hogy egyidőben rendelkezésre állnak a haditechnikai fejlesztések és beszerzések, az ország gazdasági helyzete stabil továbbá a költségvetés biztosítja a forrásokat. A jövő vezetőinek feladata a program következetes végig vitele, az elvárt szervezeti-, haditechnikai fejlesztések integrálása. A hadtudomány területén a szakértők a technikai, szervezeti és doktrinális területek súlypontjának kialakítását nevezik a hadügy forradalmának.

A stratégia kidolgozásáért elismerés illeti a készítőket, mert a körfolyamat minden egyes pontját tartalmazza a stratégia:

- helyzetmegítélés
- elemzés
- stratégiai környezet (külső, belső)
- 21. századi hadviselés
- kihívások, veszélyek
- a fegyveres erő jövőbeli feladatai
- a fegyveres erő felépítése
- a költségvetés
- a védelmi ipar
- a védelmi beszerzések.

A Nemzeti Katonai Stratégia, iránymutatás a Magyar Honvédség megújulásához, átalakításához. A biztonság és az ország erősödését szolgálva elősegítheti a 21. század hadseregének fejlesztését.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 1162/2020 Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A20H1163.KOR&txtreferer=00000001.txt> (2021. 06. 30.);
- 1162/2020 Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A20H1163.KOR&txtreferer=00000001.txt> (2021. 06. 30.)
- 94/1998. (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről. <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=998H0094.OGY> (2021. 06. 30.)
- 94/1998. (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről. <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=998H0094.OGY> (2021. 06. 30.)
- A Kormány 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról.
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/2a94d595e4bc33b3515c09b0f6f04c4ca3df69c6>
 (2021. 06. 25.);
- Baranyai Gábor 2021. Világszínvonalon születik újjá és fejlődik a magyar hadiipar. *Magyar Nemzet* 2021. november 20. <https://magyarnemzet.hu/belfold/vilagszinvonalon-szuletik-ujja-es-fejlodik-a-magyar-hadiipar-9138485/> (2021. 06. 28.)
- Maróth Gáspár 2020. Történelmi előnyt kovácsolt a kormány az ország hátrányából. *Infostart* 2020. december 23. <https://infostart.hu/belfold/2020/12/23/magyar-hadiipar-tortenelmi-elonyt-kovacsolnak-az-orszag-hatranynabol> (2021. 06. 30.)
- Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2021)
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_184844.htm (2021. 06. 30.)
- Fáy Gergely 2021. Resolute Decision. Interview Dr. Gáspár Maróth on the complex development concept of the Hungarian military industry. *Hype and Hyper* 2021 (1): 22–27.
- Hadtudományi Lexikon 1995. Főszerk. Szabó József. I–II. Budapest: Magyar Hadtudományi Társaság.
<https://www.deutsche-biographie.de/sfz69918.html> (2021. 04. 10.)
<https://www.portfolio.hu/global/20210608/miert-akar-eros-elrettento-hadsereget-orban-viktor-tobb-sulyos-indok-is-meghuzodik-a-hatterben-486852> (2021. 06. 23.)
<https://www.portfolio.hu/global/20210608/miert-akar-eros-elrettento-hadsereget-orban-viktor-tobb-sulyos-indok-is-meghuzodik-a-hatterben-486852> (2021. 06. 23.)
<https://www.zitate.eu/autor/graf-august-wilhelm-anton-neidhart-von-gneisenau-zitate/129577>
 (2021. 04. 10.)

Huszák Dániel 2021a. 2021-ben is dübörög a magyar hadiipar fejlesztése – Megtudtuk, mit tervez a kormány. Portfolio 2021. 02. 10. <https://www.portfolio.hu/global/20210210/2021-ben-is-duborog-a-magyar-hadiipar-fejlesztese-megtudtuk-mit-tervez-a-kormany-465188> (2021. 06. 29.)

Huszák Dániel 2021b. Miért akar erős, elrettentő hadsereget Orbán Viktor? Több súlyos indok is meghúzódik a háttérben. Portfolio 2021. 06. 08. <https://www.portfolio.hu/global/20210608/miert-akar-eros-elrettento-hadsereget-orban-viktor-tobb-sulyos-indok-is-meghuzodik-a-hatterben-486852> (2021. 06. 29.)

Military Balance (Neaman, Rachel ed.) 2021. London: Institute for Strategic Studies. <https://www.zitate.eu/autor/graf-august-wilhelm-anton-neidhart-von-gneisenau-zitate/129577> (2021. 04. 10.)
<https://www.deutsche-biographie.de/sfz69918.html> (2021. 04. 10.)